

ООО "Издательство "АСТ"", 2004. – 444 с.

2. Веллер М. Культура как знаковое поле [Elektronnyj resurs] / М. Веллер // Веллер М. Песнь торжествующего плебея. – М.: АСТ, 2006. – Режим доступа: http://www.e-reading.co.uk/chapter.php/82069/62/Veller_-_Pesn%27_torzhestvuyushchego_plebeya_%28sbornik%29.html

3. Джобс: Три истории Стива Джобса [Elektronnyj resurs]. – Режим доступа: <http://www.adme.ru/articles/3-istorii-stiva-dzhobca-3554/>

4. Лихачев Д. Внутренний мир художественного произведения / Д. Лихачев // Вопр. литературы. – 1968. – № 8. – С. 74–87.

5. Мандельштам О. Собр. соч.: в 4 т. / О. Мандельштам. – М.: ТЕРРА, 1991–1995. – Т. 3. – 1994. – 528 с.: ил.

6. Щедрина Г. К. Эстетика постмодернизма / В кн. Эстетика сегодня: состояние, перспективы // Материалы научной конференции 20–21 октября 1999. – СПб.: Санкт-Петербургское философское общество, 1999.

References

1. B'jukenen P. Dzh. Smert' Zapada / P. Dzh. B'jukenen. – М.: ООО "Izdatel'stvo "AST"", 2004. – 444 с.

2. Veller M. Kul'tura kak znakovoe pole [Elektronnyj resurs] / M. Veller // Veller M. Pesn' torzhestvuyushchego plebeja. – М.: АСТ, 2006. – Режим доступа: http://www.e-reading.co.uk/chapter.php/82069/62/Veller_-_Pesn%27_torzhestvuyushchego_plebeya_%28sbornik%29.html

3. Dzhobs: Tri istorii Stiva Dzhobca [Elektronnyj resurs]. – Режим доступа: <http://www.adme.ru/articles/3-istorii-stiva-dzhobca-3554/>

4. Lihachev D. Vnutrennij mir hudozhestvennogo proizvedeniya / D. Lihachev // Voпр. literatury. – 1968. – № 8. – С. 74–87.

5. Mandel'shtam O. Sobr. soch.: v 4 t. / O. Mandel'shtam. – М.: ТЕРРА, 1991–1995. – Т. 3. – 1994. – 528 с.: ил.

6. Shhedrina G. K. Jestetika postmodernizma / V kn. Jestetika segodnja: sostojanie, perspektivy // Materialy nauchnoj konferencii 20–21 oktjabrja 1999. – SPb.: Sankt-Peterburgskoe filosofskoe obshhestvo, 1999.

Filippov V. L., Ph.D., associate professor of social and humanitarian disciplines, Lugansk State Academy of Culture and Arts (Ukraine, Lugansk), lgiki_nauka@mail.ru

Artistic world picture as a symbolic field of culture

In the article, the world picture is considered as a multidimensional and polystructural formation in which definite semantic values are constantly reproduced and function. An author underlines that in the different types of the world picture (everyday, philosophical, scientific, religious etc.) aesthetical co-ordinates function with a necessity. An author spares the special attention to the artistic world picture as specific reality, where aesthetical and artistic structures are formed and function. It shows, first of all, a dialog between authors, images and symbols of culture, both in synchronic and in a diachronic plans.

Keywords: world picture, artistic world picture, value, dialog, image, symbol, artistic work.

Філіппов В. Л., кандидат педагогических наук, доцент, профессор кафедры социально-гуманитарных дисциплин, Луганская государственная академия культуры и искусства (Украина, Луганск), lgiki_nauka@mail.ru

Художественная картина мира как символическое поле культуры

Рассмотрена картина мира как многомерное и полиструктурное образование, в котором постоянно воспроизводятся и функционируют определенные смысловые ценности. Автор подчеркивает, что в разных типах картины мира (повседневной, философской, научной, религиозной и др.) необходимо функционируют эстетические координаты. Особое внимание автор уделяет художественной картине мира как специфической реальности, где складываются и функционируют эстетические и художественные структуры. Она представляет собой в первую очередь диалог между авторами, образами и символами культуры, как в синхроническом, так и в диахроническом плане.

Ключевые слова: картина мира, художественная картина мира, ценности, диалог, образ, символ, художественное произведение.

* * *

УДК 1:001.8(477)

Старовойт О.

кандидат філософських наук, докторант, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ), panyolga@ukr.net

ПОНЯТТЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ В СУЧАСНОМУ ФІЛОСОФСЬКОМУ І КУЛЬТУРОЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ

У вітчизняному і зарубіжному філософському та культурологічному дискурсі останнім часом значна увага приділяється змістовним аспектам інноваційної культури. Це насамперед пов'язано з тим, що для сучасного суспільства притаманне посилення ролі людського фактора в реалізації та розвитку його інноваційного потенціалу. Формування сприятливого для інноваційної діяльності середовища є однією з основних умов її ефективною реалізації. А головним елементом такого середовища є інноваційна культура, яка не тільки забезпечує сприйняття людьми інновацій, але й їх готовність і здатність створювати, підтримувати та використовувати інновації у всіх сферах життєдіяльності. Значення інноваційної культури примножується під час переходу від індустріальної економіки до економіки знань. У цих умовах зростає необхідність формування в суспільстві стійкої традиції сприйняття нового та здатності й готовності комплексно його використовувати в інтересах загального прогресу.

Ключові слова: культура, інноваційна культура, інтеграл культури, цінності.

Сучасна наукова література містить значну кількість визначень поняття культури. Серед них є, наприклад, твердження, що культура – це сума всіх видів діяльності, звичаїв, вірувань; соціальна спадщина суспільства; правила, що організують певний спосіб життя; спосіб пристосування суспільства до природного середовища й економічних потреб; продукт діяльності людини; спосіб передачі (позабіологічне наслідування), тобто формування культури в процесі навчання і виховання; сукупність дій, які переходять від індивіда до індивіда за допомогою символів; основа діяльності людини тощо. Зокрема, у “Новому тлумачному словнику української мови” подаються три основні лексичні значення поняття культури: 1) сукупність матеріальних і духовних цінностей, створених людством протягом його історії; 2) освіченість, вихованість; 3) рівень, ступінь досконалості якоїсь галузі господарської або розумової діяльності [1, с. 33].

Специфіку культури безпосередньо вивчають такі наукові напрями, як культурологія і психологія культури. Культурологія виникла в результаті спроби узагальнити наукові знання з археології, археографії, історії, мистецтвознавства, етнографії, соціології. А психологія культури – як напрям соціальної психології. Це відображається у розвитку поглядів цих наукових напрямів на культуру.

Культурологія розглядає культуру як особистісне формування людини та як універсальний засіб суспільного життя і дає дуалістичне трактування цього поняття: культура – це вид діяльності, засобами якого по історичній вертикалі створюються духовні та матеріальні цінності [2, с. 7]. Отже, предметом вивчення культурології є специфіка розвитку матеріальної і духовної культури цивілізацій, етносів, націй у конкретно-історичному періоді, а також їх взаємозв'язки і взаємовпливи.

Психологія культури обирає предметом вивчення таку взаємодію людини і культури, де і людина, і культура виступають і як суб'єкт, і як об'єкт впливу і перетворення, а також культурну поведінку, тобто ставлення до культури і розпорядження її надбанням, що відіграє особливу роль у взаємовідносинах людини і світу [3, с. 6]. З цього можна зробити висновок, що культура –

особливий діяльнісний спосіб оволодіння людиною світом, включаючи як природу і суспільство, такі внутрішній світ людини в сенсі її формування і розвитку.

Сучасні концепції культури пов'язують її формування з розвитком суспільства, соціальних груп, окремих особистостей і визначають рівні культури, її функції і види, а також складну діалектику матеріального та духовного.

Культура існує на всезагальному рівні, особливих та індивідуальних рівнях і виконує низку функцій – пізнавальну, виховну, світоглядну, емоційно-естетичну, діагностичну і прогностичну. Зміст і функції культури віддзеркалюються в таких її видах, як політична і правова, художня і естетична, культура праці і побуту, соціальна, економічна, екологічна, професійна, педагогічна, психологічна тощо.

Поняття “інновація” вперше було вжито понад століття тому в культурології та лінгвістиці для позначення процесу трансфера (лат. *transfere* – переносу, переміщення) – проникнення елементів однієї культури в іншу і набуття при цьому нових, не властивих раніше якостей [4, с. 21]. У самому загальному значенні інновація, на думку російської дослідниці С. Григор'євої, – це кінцевий результат інноваційної діяльності, втілений у вигляді нового чи вдосконаленого продукту, нового чи вдосконаленого технологічного процесу. Під інновацією розуміють не просто створення, поширення нововведень, а зміни, які носять суттєвий характер, супроводжуються змінами в характері діяльності, стилі мислення [5, с. 15].

Подібну думку знаходимо в Енциклопедії освіти, де зазначено, що інновації в освіті – це “процес створення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники (рівні) досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи до якісно іншого стану. Слово “інновація” має комплексне значення, оскільки складається з двох форм: власне ідеї та процесу її практичної реалізації” [6, с. 338].

Отже, поняття інноваційної культури органічно виходить із поняття культури взагалі як історично певного рівня життєдіяльності суспільства і його окремих членів, зумовленого матеріальними і духовними цінностями [7, с. 49] та із поняття інновації, як змін, що носять суттєвий характер і здійснюються в характері діяльності, стилі мислення. Отже, оновлення в контексті інноваційності – необхідна умова культурного процесу.

Інноваційна культура є відносно новим поняттям, яке по-різному визначається різними науковцями. Розглянемо найбільш поширені визначення категорії “інноваційна культура”. С. Грігор'єва зазначає, що інноваційна культура – це історично складена, стійка система норм, правил і способів здійснення нововведень у різних сферах життя суспільства, характерна для даної соціокультурної спільноти. Це історично адаптована в конкретному соціумі структура моделей і алгоритмів інноваційних дій, і відіграє роль соціокультурного механізму регуляції інноваційної поведінки соціальних суб'єктів. Таким чином, інноваційна культура може розглядатися як комплексний соціальний феномен, органічно об'єднуючий питання науки, освіти, культури з

соціальною і, насамперед, з професійною практикою у різних сферах [5, с. 18].

Р. Миленкова розглядає інноваційну культуру як складову загальної культури, що становить систему цінностей, знань, норм, умінь і навичок з генерування і впровадження інновацій, які формуються або розвиваються в особистості впродовж навчання у вищому навчальному закладі і забезпечують, за певних умов, реалізацію її інноваційного потенціалу в усіх сферах діяльності. У даному дослідженні використано аксіологічний і структурно-функціональний підходи до розуміння сутності інноваційної культури. Аксіологічний підхід полягає в тому, що інноваційна культура розглядається як система цінностей; структурно-функціональний – передбачає розуміння певної системи матеріальних та ідеальних елементів, відображених у свідомості і поведінці людини, єдності з її реальним функціонуванням [8, с. 7–10]. Зокрема до показників інноваційної культури належать: ціннісні орієнтації (інноваційні цінності, загальнокультурні цінності, цінності професійного самовдосконалення); творчий потенціал (креативність, готовність до змін, сприйнятливості до нововведень); технолого-інформаційна підготовка до інноваційної діяльності (інформаційні технології, технології інноваційного вирішення проблемних завдань, технології впровадження інновацій); соціокультурна підготовка.

В. Балабанов під інноваційною культурою розуміє особливу форму (різновид) загальнолюдської культури, що становить нову історичну реальність, яка виникла завдяки прагненню суспільства до духовного та матеріального самооновлення і яка є передумовою якісних змін життєдіяльності людей, найважливішим соціально-психологічним фактором суспільного розвитку [9].

Деякі вчені розглядають інноваційну культуру як систему цінностей, що відповідає інноваційному розвитку суспільства, держави, регіонів, галузей економіки, підприємств, установ, організацій і відображає індивідуально-психологічні якості, інші найважливіші соціальні цінності людини, які сприяють формуванню та розвитку інноваційно активної особистості [10].

Автори соціологічної енциклопедії зазначають, що інноваційна культура – це стійка система норм та правил здійснення нововведень в різних сферах життя суспільства, що склалася історично та притаманна певній соціокультурній спільноті [11].

Значна група вчених схиляється до розуміння інноваційної культури як соціального феномену, – готовності та здатності суспільства до інновацій у всіх її проявах: в управлінні, освіті, виробництві, законодавстві [12; 13; 14] інструменту взаємодії особистості з новими компетенціями (знаннями, навиками, вміннями). В такому ж контексті сформульоване визначення цього терміна в Законі України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”: “Інноваційна культура – складова інноваційного потенціалу, яка характеризує рівень освітньої, загальнокультурної та соціально-психологічної підготовки особистості і суспільства в цілому до сприйняття і творчого втілення в життя ідеї розвитку економіки країни на інноваційних засадах” [15].

Аналіз наведених визначень свідчить, що практично всі вони розглядають інноваційну культуру на макрорівні і меншою мірою – на рівні окремої організації. Уза-

гальнення підходів різних авторів до визначення сутності інноваційної культури показує, що вона відіграє роль соціокультурного механізму регуляції інноваційної поведінки людини та виконує такі функції: трансляційну – передачі з минулого і сьогодення у майбутнє стійких типів інноваційної поведінки, які пройшли тривалу апробацію і ввійшли до системи цінностей суспільства; селекційну – відбір новостворених чи запозичених інноваційних моделей поведінки, що відповідають потребам суспільства на певному етапі його розвитку; інноваційну – розроблення нових типів інноваційної поведінки на основі зразків інноваційної діяльності, що виникли всередині певної суспільної культури чи привнесені ззовні [16].

На підставі результатів узагальнення, інноваційну культуру слід розглядати на рівні організації як накопичені знання, досвід, переконання, особливості поведінки і взаємовідносин персоналу (менеджерів, інженерно-технічних працівників, робітників), систему його мотивації, порядки в організації тощо, які характеризують ступінь сприятливості окремих працівників, груп працівників (підрозділів) і організації у цілому до нововведень, готовність втілити їх у нові продукти, технології, управлінські рішення тощо. На суспільному рівні інноваційна культура – це система цінностей, що відповідають інноваційному розвитку суспільства, держави, регіонів, галузей економіки, підприємств, установ, організацій і відображають індивідуально-психологічні якості, інші найважливіші соціальні цінності людини, які сприяють формуванню та розвитку інноваційно активної особистості.

Як зазначає В. Андрущенко, у філософському контексті культура постає не як часткова сфера суспільного життя, а як суспільство в цілому, з точки зору розвитку людини як суб'єкта діяльності, розкриття властивостей і обдаровань людини. Культура уособлює загальну творчу діяльність у предметах для людини. Вона є втіленням створених людьми матеріальних і духовних цінностей. Культура постає як опредметнена сутність людини. Міра розвитку культури визначається мірою розвитку людини. Культура є вираженням досягнутого людиною (людством) рівня історичного прогресу. І навпаки, міра культурного світу є тріумфом виключно людського, все має значення лише остільки, оскільки воно гуманне. Інтеграл культури – людина і людяність. Культура це культ людського буття. Створюючи людину, культура творить і саму себе. Культура завжди є самотворчістю. Культура не є сталим буттям, це процес становлення буття людини як людини, злету його до людських (гуманістичних) форм існування. У цьому контексті цілком прийнятним є визначення інновації як сутності культури, самотворчості в розвитку людини. Зрозумілим є також і те, що в основі цього процесу лежить освіта.

Список використаних джерел

1. Новий тлумачний словник української мови: У 3 т. Вид. 2, випр. / Укладачі В. Яременко, О. Сліпущко. – К.: “Аконіт”, 2001. – Т. 3. – 862 с.
2. Бокань В. А. Культурологія: Навч. посіб. – 3-тє вид., стереотип. / В. А. Бокань – К.: МАУП, 2004. – 136 с.
3. Кузнецова Т. В. Психологія культури: (Психол.–філософ, аналіз) / Т. В. Кузнецова. – К.: МАУП, 2005. – 152 с.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. / І. М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
5. Григорьева С. Г. Формирование инновационной культуры учителя начальных классов в процессе профессиональной подго-

товки: автореф. дис. ... докт. пед. наук: спец. 13.00.08 “Теория и методика профессионального образования” / С. Г. Григорьева. – М., 2011. – 50 с.

6. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; [головний ред. В. Г. Кремень]. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

7. Лисин Б. К. Инновационная культура / Б. К. Лисин // Инновации, 2008. – № 10. – С. 49–53.

8. Миленкова Р. В. Формування інноваційної культури майбутніх фахівців банківської справи: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 “Теорія та методика професійної освіти” / Р. В. Миленкова. – К., 2008. – 20 с.

9. Балабанов В. О. До проблеми формування інноваційної культури суспільства / В. О. Балабанов // XXI століття: Альтернативні моделі розвитку суспільства. Третя світова теорія: матеріали Третьої міжнародної науково-теоретичної конференції, 21–22 травня 2004 року. – Ч. 1. / ред. Г. П. Балабанова. – К.: Фенікс, 2004. – С. 388–391.

10. Инновационные технологии в гуманитарном вузе / В. И. Носков, А. В. Кальянов, О. В. Мирошніченко і др.; [под ред. проф. В. И. Носкова]. – Донецк: ООО “Лебедь”, 2002. – 288 с.

11. Социология: энциклопедия / [Сост. А. А. Грицанов, В. Л. Абушенко, Г. М. Евелькин, Г. Н. Соколова, О. В. Терещенко]. – Мн.: Книжный Дом, 2003. – 1312 с.

12. Биконя С. Інноваційна культура – умова реалізації інноваційної політики [Електронний ресурс] / С. Биконя // Персонал. – 2006. – № 4. – Режим доступу до журн.: <http://personal.in.ua/article.php?id=266>

13. Боголіб Т. М. Фінансове забезпечення розвитку вищої освіти і науки в Україні: Автореф. дис. д-ра екон. наук: 08.04.01 / Т. М. Боголіб; Н.–д. фінанс. ін-т при М–ві фінансів України. – К., 2006. – 38 с.

14. Холодкова Л. А. Инновационная культура субъектов профессионального образования: концепция, условия формирования [Електронний ресурс] / Л. А. Холодкова // Инновации. – 2005. – № 7. – Режим доступу: http://www.itportal.ru/doc_form.jsp?id=52001159540871501000001849095698

15. Закон України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні” від 16 січня 2003 року № 433–IV (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2003, N13) зі змінами, внесеними згідно із Законом N3076–IV (3076–15) від 04.11.2005.

16. Ілляшенко С. М. Роль інноваційної культури у формуванні інноваційно-сприятливого середовища на підприємстві: у 3 т. / С. М. Ілляшенко, Ю. С. Шипуліна: збірка тез доповідей II міжнародної науково-практичної конференції “Економіка та фінанси в умовах глобалізації: досвід, тенденції та перспективи розвитку”. – Макіївка: Макіївський економіко-гуманітарний інститут, 2010. – Т. 3. – С. 69–72.

References

1. Novyj tлумачnyj slovnyk ukrai'ns'koi' movy: U 3 t. Vyd. 2, vypr. / Ukladachi V.Jaremenko, O.Slipushko. – K.: “Akonit”, 2001. – T.3. – 862 s.
2. Bokan' V.A. Kul'turologija: Navch. posib. – 3–tje vyd., stereotyp. / V.A. Bokan' – K.: MAUP, 2004. – 136 s.
3. Kuznecova T.V. Psyhologija kul'tury: (Psyhol.–filosof, analiz) / T.V. Kuznecova. – K.: MAUP, 2005. – 152 s.
4. Dychkivs'ka I.M. Innovacijni pedagogichni tehnologii: navch. posib. / I.M. Dychkivs'ka. – K.: Akademvydav, 2004. – 352 s.
5. Grigor'eva S.G. Formirovanie innovacionnoj kul'tury ucitelja nachal'nyh klassov v processe professional'noj podgotovki: avtoref. dis. ... dokt. ped. nauk: spec. 13.00.08 “Teorija i metodika professional'nogo obrazovanija” / S.G. Grigor'eva. – M., 2011. – 50 s.
6. Encyklopedija osvity / Akad. ped. nauk Ukraїny; [golovnyj red. V.G. Kremen']. – K.: Jurinkom Inter, 2008. – 1040 s.
7. Lisin B.K. Innovacionnaja kul'tura / B.K. Lisin // Innovacii, 2008. – № 10. – S.49–53.
8. Mylenkova R.V. Formuvannja innovacijnoi' kul'tury majbutnih fahivciv bankivs'koi' spravy: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: spec. 13.00.04 “Teorija ta metodyka profesijnoi' osvity” / R.V. Mylenkova. – K., 2008. – 20 s.
9. Balabanov V.O. Do problemy formuvannja innovacijnoi' kul'tury suspil'stva / V.O. Balabanov // XXI stolittja: Al'ternatyvni modeli rozvytku suspil'stva. Tretja svitova teorija: materialy Tret'oi' mizhnarodnoi' nauково-teoretychnoi' konferencii, 21–22 travnja 2004 roku. – Ch.1. / red. G.P. Balabanova. – K.: Feniks, 2004. – S.388–391.
10. Innovacionnye tehnologii v gumanitarnom vuze / V.I. Noskov, A.V. Kal'janov, O.V. Miroshnichenko i dr.; [pod red. prof. V.I.

Noskova]. – Doneck: OOO “Lebed”, 2002. – 288 s.

11. Sociologija: jenciklopedija / [Sost. A.A. Gricanov, V.L. Abushenko, G.M. Evel'kin, G.N. Sokolova, O.V. Tereshhenko]. – Mn.: Knizhnyj Dom, 2003. – 1312 s.

12. Bykonja S. Innovacijna kul'tura – umova realizacii' innovacijnoi' polityky [Elektronnyj resurs] / S.Bykonja // Personal. – 2006. – № 4. – Rezhym dostupu do zhurn.: <http://personal.in.ua/article.php?id=266>

13. Bogolib T.M. Finansove zabezpechennja rozvytku vyshhoi' osvity i nauky v Ukraini: Avtoref. dys. d-ra ekon. nauk: 08.04.01 / T.M. Bogolib; N.-d. finans. in-t pry M-vi finansiv Ukrainy. – K., 2006. – 38 s.

14. Holodkova L.A. Innovacionnaja kul'tura sub#ektov professional'nogo obrazovanija: koncepcija, uslovija formirovanija [Elektronnyj resurs] / L.A. Holodkova // Innovacii. – 2005. – № 7. – Rezhym dostupu: http://www.itportal.ru/doc_form.jsp?id=52001159540871501000001849095698

15. Zakon Ukrainy “Pro pryoritetni naprjamy innovacijnoi' dijal'nosti v Ukraini” vid 16 sichnja 2003 roku № 433-IV (Vidomosti Verhovnoi' Rady (VVR), 2003, N13) zi zminamy, vnesenymy zgidno iz Zakonom N3076-IV (3076-15) vid 04.11.2005.

16. Iljashenko S.M. Rol' innovacijnoi' kul'tury u formuvanni innovacijno-spryjatlyvogo seredovyshha na pidprjemstvi: u 3 t. / S.M. Iljashenko, Ju.S. Shypulina: zbirka tez dopovidej II mizhnarodnoi' naukovy-praktyčnoj konferencii' “Ekonomika ta finansy v umovah globalizacii”: dosvid, tendencii' ta perspektivy rozvytku”. – Makii'vka: Makii'vs'kyj ekonomiko-gumanitarnyj instytut, 2010. – T.3. – S.69–72.

Starovoi E., PhD, doctoral, National Pedagogical University M.P. Drahomanova (Ukraine, Kiev), panyolga@ukr.net

Innovative concept of culture in contemporary philosophical and cultural discourse

In domestic and foreign philosophical and cultural discourse Recently, considerable attention is given to substantive aspects of the innovation culture. This is primarily due to the fact that modern society is inherent in strengthening the role of the human factor in the implementation and development of its innovative capacity. Creating a favorable environment for innovation is one of the basic conditions for its effective implementation. The main element of this environment is an innovative culture that not only provides people's perception of innovation, but also their willingness and ability to create, maintain and use innovations in all spheres of life. Value of the innovation culture is multiplied during the transition from an industrial economy to a knowledge economy. In these conditions, the need to create a sustainable society in the tradition of a new perception and ability and willingness to use it comprehensively in the interests of overall progress.

Keywords: culture, innovation culture, integral culture, values.

Starovoi E., кандидат философских наук, докторант, Национальный педагогический университет им. М. П. Драгоманова (Украина, Киев), panyolga@ukr.net

Понятие инновационной культуры в современном философском и культурологическом дискурсе

В отечественном и зарубежном философском и культурологическом дискурсе последнее время значительное внимание уделяется содержательным аспектам инновационной культуры. Это, прежде всего, связано с тем, что для современного общества присуще усиление роли человеческого фактора в реализации и развитии его инновационного потенциала. Формирование благоприятной для инновационной деятельности среды является одним из основных условий ее эффективной реализации. Главным элементом такой среды является инновационная культура, которая не только обеспечивает восприятие людьми инноваций, но и их готовность и способность создавать, поддерживать и использовать инновации во всех сферах жизнедеятельности. Значение инновационной культуры приумножается при переходе от индустриальной экономики к экономике знаний. В этих условиях возрастает необходимость формирования в обществе устойчивой традиции восприятия нового и способности и готовности комплексно его использовать в интересах общего прогресса.

Ключевые слова: культура, инновационная культура, интеграл культуры, ценности.

* * *

УДК 130.2

Кузьміченко І. О.

кандидат філософських наук, доцент кафедри філософських та гуманітарних дисциплін, Інститут хімічних технологій Східноукраїнського національного університету ім. Володимира Даля (Україна, Рубіжне), kuzmichenkoi@rambler.ru

ПРОБЛЕМА ІНКЛЬТУРАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В ПЕРІОД ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У СУЧАСНІЙ КУЛЬТУРІ

Акцентовано увагу на перехідних процесах у сучасній культурі та, як наслідок, її кризовому стані. Наголошено на ускладненості становлення особистості, яке здійснюється сьогодні на тлі нестабільності соціальних процесів та зіткнення культурних парадигм, що значно ускладнює культурну самоідентифікацію індивіда і характеризує процес його інкультурації як надзвичайно складний і внутрішньо суперечливий. Здійснено філософський аналіз феномену компетентності як умови інкультурації людини. Звернено увагу на ситуативний характер компетентності та її співвідношення з часовими і просторовими аспектами суб'єктивної реальності. Наведено та проаналізовано існуючі схеми набуття і розвитку компетентності. З'ясовано роль соціально-професійної компетентності у процесі інкультурації, що як набути цілісна особистісна якість покликана стати тим носієм меіаційного потенціала, який дозволить людині, що нею володіє, відшукати “місток” між професійним, соціальним і особистісним, а також усвідомити свої культурні і особистісні сенси у складний період трансформації культури.

Ключові слова: культура, інкультурація, особистість, компетентність, соціально-професійна компетентність.

Усе у сучасному світі стає більш багатоскладовим і взаємозалежним, а значить і більш конфліктогенним та розрізним, що дає змогу характеризувати стан сучасності як стан глобального переходу. Неминучі трансформації нагнітають мінливість і невизначеність, і усе, що не готове до змін, безперечно стає їх жертвами.

На думку багатьох дослідників найбільш значимими серед викликів сучасності є кризові стани культури, або переходи, що визначаються як криза ускладненості, криза відмінностей, криза управління, інституційна криза і криза ідентичності (за Іонесовим В. І.). Невпинність і швидкість цих переходів безперечно не може не викликати у суспільстві певні стани невизначеності, що, у свою чергу, проявляється у відсутності у світової спільноти єдиної стратегії виживання у складних кризових умовах. Науковці жваво відгукуючись на ситуацію глобальної трансформації наділяють її статусом перехідності, пороговості, і у один голос заявляють, що культура у перехідному стані хоча і є порушником спокою у всьому світі, у той же час є безцінним джерелом нових знань, а, значить, і потужним ресурсом розвитку та перетворень як соціуму, так і окремої особистості.

Сьогодні становлення особистості здійснюється на тлі нестабільності соціальних процесів та зіткнення культурних парадигм, що поряд з катастрофічним впливом усезростаючих потоків інформації ускладнює культурну самоідентифікацію індивіда і характеризує процес його інкультурації як надзвичайно складний і внутрішньо суперечливий. У цих обставинах єдиною умовою виживання і розвитку людини є адекватне розуміння процесів, що відбуваються, бачення свого місця у суспільстві і світі, уміння і навички не просто існувати, а успішно жити, працювати, творити у складних соціальних умовах.

Проблема входження особистості у культуру багатогранна і міждисциплінарна у своїй основі. Вона завжди була предметом глибокої зацікавленості науковців і дослідників: В.Біблер, П.Гуревич, М.Шелер (розгляд місця людини у культурі), А.Арнольдов, Д.Белл, М.Бахтін, І.Льїн, М.Мамардашвілі, М.Херцковіч,